

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

1

Beszámoló az Európai Szociális Szakmai Konferenciáról

Balassa Bernadett

Gularasz Niké

Szalma Balázs

2024. május

Az Európai Szociális Munka Konferencia 2024. 04. 25 – 26-án került megrendezésre, a belga Európai Parlamenti elnökség nyújtotta lehetőséget megragadva egy belga kisvárosban, Brugesben. A rendezvény főszervezője a Strong Social Work platform volt, akik már több, a szociális szakmához kapcsolódó nagyszabású konferenciát rendeztek korábban, és hagyományteremtő szándékkal ezúttal egész Európából hívtak meg előadókat és résztvevőket.

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

A nyitónap reggelén plenáris köszöntőket hallgathattunk meg több magas rangú politikustól is.

Hilde Crevits jóléti miniszter megosztotta, hogy az eseményre 465 résztvevőt várnak egész Európából, kiemelve a Strong Social Work hatalmas háttér munkáját ebben. A konferencia alapelveként hangsúlyozta azt a gondolatot, hogy „Európa senkit nem hagy hátra”. Európai szinten sok kihívással kell megküzdenie a szociális munkásoknak; ezen a konferencián ezek közül kiemelték a klímaváltozást, a digitalizációt és a migrációt. Arra emlékeztetett bennünket, résztvevőket, hogy hidakat építve együtt kell dolgoznunk a problémákon és nehéz helyzeteken keresztül is. A szociális munkásoknak az alapvető jogokért kell harcolniuk, a legelesettebbek közvetlen támogatása és megsegítése mellett.

2

A belga Európai Parlamenti elnökség képviselőjében Katarina Ivenkovic-Knezevic hangsúlyozta, hogy szociális munkásként azért vagyunk, hogy segítsünk a szegénységben élőkön. Részletezte a szociális jogok 5 pillérét. 2023-ban javaslatokat fogalmaztak meg a szegénység csökkentése érdekében, amelynek hangsúlyos részét képezi az energia válsággal való megküzdés.

A célkitűzéseik között szerepel többek között szociális klíma alap létrehozása; a fogyatékkal élő személyek kiemelt támogatása a digitalizációban; a munkaerőhiányt kezelendő megoldások keresése; európai szintű gyermekgondozási stratégia megalkotása, gyermekgondozási szolgáltatók támogatásával és hosszú távú gondozás megtervezésével; minimum jövedelem kérdéskörének megvitatása. Az ezeken a területeken létrehozott szociális szolgáltatások azonban befektetést igényelnek, amely szolgáltatásokról fontos informálni a rászorulókat, ennek érdekében helpdesk-ek kialakítása szükséges.

Walter Lorenz, a Prágai Károly Egyetem szociális munka professzora széleskörű elméleti háttérrel vázolt fel a szociális munkások jelenlegi teendőit illetően. Ennek kapcsán beszélt a jóléti államok projektjeinek megvalósulásáról, a szociális állampolgárságról és az európai egységesítő törekvésekről is.

Ezután egy rövid panelbeszélgetésre került sor a konferencia céljairól, amelynek konklúziójaképpen elhangzott, hogy – a szervező platform nevében foglaltakkal összhangban – erős szociális munkásokra van szükség, ugyanakkor kevés szociális munkás dolgozik az európai ellátórendszerben. Kérdés, hogy ez mennyiben okolható a közvetlen munkakörülmények nem megfelelő szintjével?

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

Migráció és szociális munka

A konferencia három fő témaköre közül a migráció területén elsőként a migráció megvalósulási útjairól és ebből fakadóan a transznacionális szociális munka szükségességéről esett szó.

Nyugat-Európában a menekültek és bevándorlók integrációja nem csupán közvetlenül azokat érinti, akikkel a szociális munkások dolgoznak a társadalmi integráció egyes területein, ugyanis sok esetben az érintettek a származási országban maradt családtagjaikkal történő mindennapi kapcsolattartáson túl azt a célt is kitűzik maguk elé, hogy családgyegetéssel tudják őket az adott befogadó országban fogadni. Ebben a hosszú procedúrában az egyének mellett az elsődleges támaszt és támogatást a szociális munkások jelentik.

Azonban a transznacionális szociális munka nem csupán a harmadik országból érkező menekültekkel és bevándorlókkal való munkát jelenti, mint ahogyan azt a Bárka szervezet képviselői is bemutatták, akik alapvetően Nyugat-európai országokban (Írország, Egyesült Királyság, Hollandia és az alapító Lengyelország) tartózkodó, közép- és kelet-európai származású rászorulóknak, nagyrészt hajléktalanoknak segítenek a különböző programjaikkal. Kiemelkedő jelentőségűek a szociális vállalkozásaik, ahol szenvedélybetegek számára biztosítanak lehetőséget a valódi termelő munkára, és így a társadalmi reintegrációra.

A polarizációról szóló szekcióban a fogalom definiálásakor a szociális polarizációt alapvetően a politikai polarizációval szemben határozták meg. A megállapítások alapján organikus állampolgárságról beszélhetünk, amellezt, hogy az országokban a helyi identitásokon nagy nyomás van. Kérdés, hogy mindez hogyan hat a szociális munkások tevékenységére és mennyire szükséges helyreállító folyamatokat elősegíteni az egyének számára. Jól példázza mindezeket az a meghatározás, miszerint például az ukrainai háború során nem humanitárius krízist élünk meg, hanem az emberiség krízisét.

Fontos, hogy a szociális munkásoknak a szociális igazságosságért folytatott küzdelemben is nagy szerepük van. A társadalmi radikalizáció kapcsán lényeges megértenünk azt, hogy a

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

szélsőségesek mit kínálnak az embereknek, amiért ők csatlakoznának hozzájuk, és ehhez képest szükséges nekünk, szociális munkásoknak más alternatívákat felkínálnunk. A radikalizációra adott hatékony válaszokhoz vezető legbiztosabb út az oktatásban rejlik, akár online kampányok megvalósításával.

Egy másik előadó megközelítése szerint a szociális munkások egyik legfőbb eszköze az empátia, az intra- és az interkommunikáció erejének megkülönböztetésével, mint személy és mint szociális munkás egyaránt. Az internalizáció és externalizáció fogalmi meghatározása mellett az értékek és normák, valamint az identitás különböző szintjeinek (személyes, szociális, vallási, szakmai) szociális munkásra gyakorolt hatásait is elemeztük.

A bevándorlók és a helyi közösségek valódi és hatékony együttélésének bemutatását célzó szekcióban egy spanyol és skót szervezet mutatta be tevékenységét. A spanyol Diakonia elsősorban a bevándorlók munkaerőpiaci integrációjával foglalkozik, azonban ennek mentén olyan komoly szociális problémákkal is találkozunk, mint a nők esetében az emberkereskedelem és a szexuális kizsákmányolás. Fontos alapelv a munkájukban, hogy a nemzetközi védelemben részesülők valóban hozzáférjenek az őket megillető jogokhoz, és a társadalmi integrációt szolgáló programok mellett a szociális

krízishelyzetekben is a rászorulókkal tudjanak állni. A többségi társadalom bevonását elsősorban az önkéntesség népszerűsítésével töreksenek elérni, részben mentor projektek megvalósításával. (Érdekesség, hogy a spanyol menekültügy válságát mutatja az, hogy nincsenek jelenleg időpontok a bevándorlási hivatalokban a menedékkérők részére.)

A Skót Egyház a menekültek részére kínál programokat, amelye alapját egy befogadó környezet megteremtése adja, egészen attól kezdve, amikor menekültek megérkeznek az országba. Alapelvük a kétoldalú integráció, vagyis a bevándorlók támogatása mellett a befogadó társadalom aktivizálása. A terület érzékenységet támasztja alá az a tapasztalatuk, hogy a pozitív sztereotípiákkal is lehet sérüléseket okozni. Szükséges az előítéletekkel és a negatív attitűdökkel való foglalkozás, és az, hogy odafigyeljünk azokra a döntési pontokra, amikor ezek cselekvéssé vál(hat)nak.

A második napon a migráció témájában elsőként a szuperdiverzitás kérdéskörét jártuk körül. Egy társadalom diverzitásának dimenzióit tekintve az egyes származási csoportokba tartozók számát és arányát, vagyis mennyiségi mutatóit különböző megközelítéssel vizsgálhatjuk, amely

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

megközelítések is változnak: például a születési állampolgárságot, a jelen állampolgárságot, az édesapa és édesanya állampolgárságát tekintjük, vagy az egyén etnicitását. A diverzitást demonstrálandó Európában is kiemelkedő Belgium fővárosa: Brüsszelben 75% a migrációs háttérű lakosok aránya. Németországban a legtöbb nyugati nagyvárosban egy 2017-es statisztika szerint 50% feletti a migrációs háttérű 6 éves gyerekek aránya. A minőségi átalakulást jelzi az, hogy az egyes nemzetiségeken belül is diverzek a közösségek, nem egységesek. Konklúzióképpen a diverzitásra érzékeny szociális munkára van szükség.

Két szervezet is bemutatkozott ezen szekcióban: az Orbit képviselője hangsúlyozta, hogy a szociális munkásoknak „közösségi asszisztens” (society assistant) szerepkörrel felruházva szükséges végezni a munkájukat. A szociális munkásoktól elvárt érzékenységre példaként hozta, hogy Belgiumban a hitről nem igazán beszéltek az emberek az elmúlt 20-30 évben, az újonnan érkezőknek ezzel szemben fontos a hit, így nekik is nyitniuk kellett a vallásosság felé. Ennek okán szervezetükkel elősegítik a muszlim-keresztény párbeszédet. Emellett alapvető célkitűzésük méltóságteljes életkörülményeket teremteni a bevándorló háttérrel rendelkezők számára. Ennek egyik eleme az a projektjük, amiben rövid ideig családnál laknak a menedékkérők Flandriában. A széles spektrumon végzett szociális munkát demonstrálandó, a tevékenységük célcsoportjaként az állampolgárok és különböző civil szervezetek mellett a kormányzatot is meghatározták.

Az olasz Diaconia képviselőjének beszámolójában elhangzott, hogy menedékkérőkkel és bevándorlókkal foglalkoznak, illetve biztonságos utakat támogatnak pl. Líbiából érkezők számára. Az egyes tevékenységeikben nemzeti szintű teameket hoztak létre, ugyanakkor a

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

fókuszban a bevándorlók munkaerőpiaci részvétele áll. Igyekeznek a területen érintett szervek részére hálózatot létrehozni az eredményesebb munka érdekében.

A szekció rövid beszélgetéssel zárult, ahol több érdekes kérdés is megvitatásra került: Szociális munkásként van-e dolgunk azzal, amikor szociális munkások nincsenek felkészülve a diverzitásra? Hogyan lehet kommunikálni azokkal, akik rasszistának mutatkoznak? Mit kezdünk azokkal a helyzetekkel, amikor tehetetlenek vagyunk a szociális munkában (pl. a romákat Belgiumban is könnyen elutasították)?

A munkaerőpiaci integrációról szóló szekcióban több szervezet képviselője számolt be röviden tevékenységéről, amelyek során azonban nehéz kérdések is felmerültek. Pl. mit kezdünk a kizsákmányolt munkavállalókkal, akik adott esetben nem harmadik országból érkeztek, hanem más EU tagállamból? Hogyan lehet elősegíteni a menedékkérők munkavállalását (Belgiumban ez jogilag lehetséges)? A rekrutálás folyamata nehezen visszakövethető, így hogyan védjük meg a kizsákmányoltak jogait? Szociális munkásként, amit szükséges nyújtanunk: információt adni, lakhatási problémák megoldásában segíteni, munkahelyváltásban támogatást adni, és így legális munkához segíteni őket.

A munkaerőpiac lehetséges diverzitását mutatja, hogy pl. Spanyolországban a mezőgazdasági szektorban 30% a külföldiek (elsősorban marokkóiak és románok) aránya, míg az iparban 40%. Nehéz kérdést jelent azonban ezeknek a munkavállalóknak az egészségügyi rendszerhez való hozzáférésük, illetve a lakhatási feltételeik biztosítása, valamint általában a társadalmi beilleszkedésük folyamatának akadályozottsága.

A konferencia zárószekciójában szintén hangsúlyt kapott a „Senkit nem hagyunk hátra” alapelv. A szociális igazságosság alapértékének képviselete, a jogok tisztázása és a diszkriminációmentesség mellett kiemelték, hogy a szociális munka egy emberi jogi szakma, melynek fókuszában az emberi méltóság áll. Ez politikai aktivitást jelent helyi, globális és más strukturális szinteken is. Fontos a vidéki közösségek újjáépítése, és a szociális munkások számára hálózatok létrehozása.

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

7

Ezen a ponton pedig hangsúlyozandó, hogy a szociális munkások részéről nem egyéni cselekvésre van szükség, hanem közösségi akciókra. Bár ennek elérése kultúránként eltérő, hiszen pl. Írországban inkább a szociális munkások esetmenedzseri szerepe kerül előtérbe, míg Belgiumban a közösségi szociális munka hangsúlyos. Mindemellett pl. Franciaországban arról is komoly vita folyik, hogy mi a definíciója a rászoruló embereknek. Az olyan nehéz kérdések terén, mint például a roma közösségek felzárkóztatása, fontos, hogy szociális munkásként hallassuk a hangunkat a döntéshozók felé. A fiatalok problémáival való foglalkozás mellett a sérülékeny gyerekek jogainak védelme kiemelten fontos európai szinten.

Klímváltozás és szociális munka

A klímaváltozás már Európát is érinti, jelenleg is történik, és nem tesz különbséget jóléti és „nem jóléti” társadalmak között: Belgiumban árvizek, Görögországban erdőtüzek, Spanyolországban a szárazság sújtja az ott élőket. Ezért a klímakihívással társadalmilag, és mint az EU tagjai, közösen kell szembenéznünk. Ebben nagy szerepet játszik a szociális munka, ugyanis a sérülékeny társadalmi csoportok - bár kisebb szerepet játszanak a jelenség előidézésében -, mégis az egyik legnagyobb elszenvedői annak.

Hogy hogyan fér össze a szociális munka az ökológiával, arról két holland kutató osztotta meg tapasztalatait “Az ökoszociális munka kihívásai” címmel. Klaas Poppe és Richard de Brabander előadásának legfontosabb üzenete az volt, hogy magának a szociális munkának is változásokon kell átesnie napjainkban, csak így tud a jelenlegi kihívásokkal megküzdeni. Ezért az ebben dolgozóknak nyitniuk kell pl. a klímaváltozás problematikája felé. El kell döntenünk, hogy

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

továbbra is a rászorulókat gondozzuk, vagy szintet lépünk, és inkább megoldjuk azokat a kérdéseket, melyek a rászoruló csoportok kialakulását generálják.

Ehhez a változáshoz meg kell vizsgálnunk a szociális munka jelenlegi 3 dimenzióját: ahogyan beszélünk róla (hiedelmek, értékek, kommunikáció), ahogyan felépül (metodika, szabályzatok, struktúra) és ahogyan gyakoroljuk azt (magatartásunk, ahogyan élünk és választási lehetőségeink). Majd arra kell törekednünk, hogy az egóból az ököba menjünk át, vagyis az

8

antropocentrikus látásmódról át kell térnünk az ökológikus gondolkodásra.

A klímaváltozás ugyanis társadalmi egyenlőtlenségeket is szül. A szociális munkás feladata az, hogy a már létező klímastratégiák szociális oldalát kidomborítsa, felhívja ezen egyenlőtlenségekre a figyelmet, és a kirekesztett csoportokkal közösen olyan ökológikus megoldásokat találjon, melyek a gyakorlatban is kivitelezhetőek. Például: energiahatékony háztartási eszközökhöz segíteni rászoruló családokat, vásárlások helyett a tárgyak újrahasznosítására ösztönözni az embereket (repair shopok), új, zöld közlekedési megoldásokat találni számukra, energiamegosztó közösségekbe bevonni őket.

A szociális farmokon való foglalkoztatás, a nemnövekedési ("degrowth") projektek nem csak munkához és megélhetéshez segítik az arra rászorulókat, hanem egyúttal zöld gazdasági megoldást is kínálnak.

Természeti katasztrófa esetén a szociális munkásnak kell segítenie a közösségek újra- vagy kialakulását a vészhelyzet után: elérhetővé kell tennie a különféle szolgáltatásokat a társadalmilag sérülékeny csoportok számára (kommunikáció, egészségügyi szolgáltatások, szociális lakhatás, stb.), pszichológiai segítséget kell nyújtania, és segítenie kell az embereket abban, hogy emberi jogukat gyakorolni tudják egy ilyen helyzetben, akár úgy is, hogy ezen csoportok hangját kihangsúlyozza a döntéshozók felé.

Richard de Brabanderrel az egyik szünetben sikerült is váltanom pár szót. Miután elmeséltem, mivel foglalkozom, azt tanácsolta, hogy szervezzem hálózatba a hajléktalanszállók közösségi kertjeit, és kezdjük el terápiás célokra használni ezeket.

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

A hálózatosodás magának a konferenciának is az egyik jelszava volt, legyen szó politikai, társadalmi vagy klímaváltozással kapcsolatos témákról. A szociális munka, a szociális munkás pedig egy olyan kohéziót jelent ebben a folyamatban, ami/aki segíti a kisközösségek kialakulását és beindítja működésüket.

Ilyen kisközösségi, hálózatosodási működésre láthattunk két példát a “Walk for Climate Change” keretében tett tanulmányi kiránduláson. A konferencia résztvevői közül közel húszan indultunk el Brugge belvárosában kerékpárral, hogy meglátogassuk a House of Time nevű közösségi barkácsműhelyet, melyet egy német származású férfi indított el hat éve.

9

A műhely egy gyártelep udvarán és egyik csarnokában működik, s a fagegmunkálást használja helyi közösség kialakítására. Iskolás csoportokat és céges önkénteseket is fogadnak. A foglalkozások végeredményeit megtekinthették az udvaron: épült itt jurta, kültéri jakuzzi fából, fára épített házikó, fahasáboknak kialakított tároló, többféle kerti bútor és tűzrakóhely. A műhely minden szombaton nyitva áll, bárki szabadon látogathatja, viheti akár a saját szerszámait, ötletét is, de szerszámokat a műhely is biztosít. Ha a várostól kapnak faanyagot, akkor például bútorra alakítva visszaadják azt a városnak, közterületen elhelyezve az alkotást.

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

A másik helyszín egy szociális bolt volt, ahová a zöldségesek és élelmiszerboltok leadhatják a megmaradt zöldséget, gyümölcsöt, tartós élelmiszert. Ezeket az árukat regisztrált rászorulóknak

10

vásárolhatják meg, kissé a bolti ár alatt. A regisztrációt a szociális munkások végzik, akik vagyoni helyzet alapján döntenek el a jogosultságot. A kártya felmutatásával havi 90 euró összegben vásárolhatnak pl. menekült családok, vagy nehezebb anyagi helyzetben élők. Heti két alkalommal mozgóboltjuk is eljut a város egy-egy pontjára, így azok is tudnak vásárolni, akiknek problémát okoz a közlekedés. Ottjártunkkor 750 regisztrált kártya volt, ami akár négyszer-hatszor ennyi embert is jelenthet, hiszen egy kártya tartozhat akár 5-6 fős családokhoz is.

A bringás kirándulás klassz jégtörő volt a konferencia elején, könnyebben szóba lehetett elegyedni más résztvevőkkel, illetve bejártuk a várost egy délelőtt alatt, s olyan kerületekbe is eljutottunk, ahol előző nap nem sétáltunk még.

De miért kell egyáltalán a klímaválsággal foglalkoznia egy szociális munkásnak? Ez volt a második nap egyik nyitókérdése. Wim van Lancker, a Leuveni Egyetem kutatója a társadalmi különbségek felől közelítette meg a kérdést.

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

Kutatási eredményeiket reprezentálta arról, hogyan alakult a pénzügyi szegénység iskolázottság és foglalkoztatottság szerint. Mindenhol növekvő tendencia mutatkozott, s nem volt különbség eurózónába tartozó és azon kívül lévő EU-tagországok között. Ismertette azt is, hogy a felső 1%-ba tartozó háztartások kibocsátása jóval több, mint az alsó 50%-ba tartozó háztartásoké. Mégsem elég arról beszélnünk, hogy a gazdagok fogják vissza vásárlásaikat és hagyjanak fel környezetre káros viselkedésmintáikkal (közlekedés, repülőgéphasználat, stb.). Ugyanis a klímasúlyos tevékenységek négy kategóriába sorolhatók: lakhatás, energiahasználat, közlekedés és ételfogyasztási szokások. Márpedig ezek minden háztartásra vonatkoznak.

Csak hogy a szankciók, megvonások, melyek a környezetbarát viselkedésre hivatottak ösztönözni, éppen a rászoruló rétegeket sújtják leginkább. A növekvő energiaárak számukra megfizethetetlenek. A repülőgéppel való utazás, az autó és az egészséges ételmszerhez való hozzájutás az anyagilag jobb helyzetben élők kiváltsága. Felhívta rá a figyelmet, hogy ott a legerősebb az ellenállás a klímasemleges megoldásokkal szemben, ahol még mindig a fosszilis tüzelőanyagok szerepelnek az előtérben. Amíg nincs elérhető alternatíva a négy szektorban, addig nem lesznek mélyreható változások a klímaválság megoldására. Amíg elérhetőbb a fosszilis tüzelőanyag egy háztartás számára, addig emelkedni fog a gázkibocsátás, mert nincs más alternatíva azok számára, akik legfőbb problémája a napi megélhetés.

Négy megoldási stratégiát is javasolt, hogyan lehet ezen egyenlőtlenségeket kiküszöbölni. Ezek egybeváltak a Klaas Poppe és Richard de Barbander előadásában hallottakkal. Továbbá a szociális munkások számára is határozott meg iránymutatásokat, hogyan viszonyuljanak a klímaválság kérdéshez. Kezeljük a problémát elosztási egyenlőtlenségként, s ne egyéni viselkedési problémaként. Tegyük a kérdést politikaivá, és ösztönözzük a döntéshozókat válaszadásra. Építsünk ki bizalmat és adjunk hangot ezen csoportok igényeinek. A társadalmi különbségeket pedig próbáljuk helyi szinten elkezdni közelíteni egymáshoz a hálózatépítés segítségével.

Az ezután következő előadásnak három témája volt: autó megosztási közösségek bemutatása (car sharing rendszer), energiamegosztási közösségek működése, és egészséges ételmszerhez való hozzáférés.

Az autómegosztás főleg a mozgásukban korlátozott emberek számára kínált alternatívát, s a bemutató főleg az előnyeire tért ki. Azonban az energiamegosztás felkeltette érdeklődésemet, hiszen hazánkban nem ismert ilyen közösségek működése. A lényege, hogy közintézmény vagy szervezet ruház be napelemekre, s az innen megtermelt energiát elosztja olyan háztartásokba, ahol rászorulóknak élnek vagy ahol nem tudnak erre beruházni. Az egyik bemutatott példában egy templom tetején elhelyezett napelem sor termelte az áramot a helyi önkormányzat részére. Egy zeneiskola tetején lévő napelemek segítségével pedig a településen élő néhány rászoruló családnak juttattak áramot.

Sajnos az egészséges közétkeztetéssel kapcsolatos előadást elviccelve gyorsan végigpörgették, mert az előadó lebetegedett, helyettesítését pedig nem tudták megoldani. Pedig ez a téma véleményem szerint igen fajsúlyos és több komolyságot érdemelt volna. Csupán a feltöltött prezentációból tudtam utánanézni, hogy egy olasz kezdeményezésről, a Rikoltóról szólt, mely 18 országban van már jelen szerte a világon. Küldetésük, hogy egészséges és fenntartható ételmszerrel lássanak el pl. iskolákat, háztartásokat. A Milánói Városi Ételmszer-politikai

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

Paktum és három globális program szolgáltatja a Rikolto alapját: a fenntartható rizs-, kakaó- és kávétermelési program és a “Good Food for Cities”. Sajnálom, hogy erről a témáról nem hallhattunk közvetlenül az előadótól.

Digitalizáció és szociális munka

12

A konferencia harmadik témája a digitális világgal foglalkozott, melyben élünk. A digitalizáció egyaránt rejt lehetőségeket magában, de természetesen veszélyeket is. A konferencia ezzel kapcsolatban mindkét valóságot szeretne feltárni. Azért keltette fel az érdeklődésemet a témakör, mert munkám során mind a digitalizáció adta lehetőségeket, mind a hátrányokat és veszélyeket is tapasztalom. Ahhoz, hogy az ügyfeleket segíthessem, úgy érzem, nekem is naprakésznek kell lennem a témával kapcsolatban. Valamint kíváncsi voltam, mennyire más szempontok hangsúlyosak Európa más országaiban hazánkhoz képest.

Hogy miért is érinti a szociális munkát a digitalizáció? A konferencia szervezői azon gondolatokat fogalmazták meg, hogy egyrészt például erős hatással van az alapvető szolgáltatások hozzáférhetőségére és a szociális jogokra. A jelenleg tapasztalható elköteleződés a szolgáltatások digitalizálása iránt kockázatokkal jár. Az alapszolgáltatások csökkentik az ügyfélszolgálatok elérhetőségét, sokszor az időpontokat online lehet egyeztetni. A szociális munka hozzájárulhat az ezzel kapcsolatos kérdések felvetéséhez, és fontos partner lehet az e-

integráció megteremtésében és az alapszolgáltatások elérhetőségének erősítésében mindenkinek számára.

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

Másrészt a digitalizáció lehetőségeket is kínál. Tudható, hogy a gyermekek és fiatalok, valamint már a felnőttek élete is nagyrészt online zajlik. Az ifjúsági munkán, a szociális-kulturális munkán és a közösségi munkán belül érdekes kísérletek születnek, amelyek a digitalizáción belül a kapcsolódásra helyezik a hangsúlyt. A szociális munkások gyorsan kapcsolatba léphetnek az emberekkel a közösségi médián vagy az üzenetküldő alkalmazásokon keresztül. A digitalizáció új készségeket követel meg a szociális munkásoktól, de megfelelő használat esetén a digitális eszközök hatékony segítői lehetnek a munkavégzésnek.

Az első szekció, amin részt vettem, egy számomra is igen releváns témakört, a szociális munkások és ügyfelek kapcsolatát vizsgálta a digitális korszakban. Az első előadó, Kettil Nordesjö, a malmöi egyetem oktatója, kutatásáról számolt be a téma kapcsán. Előadását azzal kezdte, hogy kiemelte, hogy az ügyfél és a szociális munkás közötti kapcsolat nélkülözhetetlen a szociális munkában, egyes elméletek szerint akár magában is használható arra, hogy a segítő általa a kliens belső és külső világára hasson.

Azonban egy sajátos hatalmi dinamikával is rendelkezik. A kapcsolatra vonatkozóan a digitalizáció egyrészt új lehetőségeket nyújthat, vagy akár veszélyforrásként is megjelenhet. Ennek kapcsán egy szakirodalmi összefoglalót készítettem, mely segítségével próbálta megérteni, hogy a 2015 és 2020 közötti szociális munkával kapcsolatos kutatások hogyan írják le és elemzik a digitalizáció jelentőségét a szociális munkás-ügyfél kapcsolat szempontjából. Egyrészt arra az eredményre jutott, hogy a fiatalok számára a szolgáltatások elérését könnyebbé teszi, amely mindenképpen egy erőforrásnak tekinthető. Másfelől a digitalizáció etikai kockázatokat is rejt magában.

Megjelent az a szempont, hogy a kliensekről a közösségi médián keresztül információt kaphatunk, ennek minden előnyével és hátrányával együtt. Fontosnak találta, hogy figyeljünk a magánélet és bizalom védelmére. Szintén foglalkozni kell a téma kapcsán a határmeghúzással és figyelni az ügyfél nézőpontjára. Alapvetően az figyelhető meg, hogy a digitalizáció kapcsán a szociális munka inkább üzenetekben valósul meg, mintsem például videóhívásokban. A szociális munkásoknak így lehetőségük adódik jobban odafigyelni arra, hogy mit írnak (azonban a túl nagy óvatosság mehet az együttműködés kárára is). Felmerült az is az összefoglaló készítése során, hogy az ügyfelek felvételt készíthetnek a beszélgetésekről a szociális munkásokkal, ennek kontextusból kiszakítva lehetnek veszélyei, történhet akár visszaélés is.

Úgy tűnik, hogy jelenleg a digitális eszközök formálják a szociális munkát és nem fordítva. Ezzel kapcsolatban viszont fontos, hogy az a technológia, ami nem működik jól, rosszabbá teheti az ügyfél-segítő kapcsolatot. Bár megfigyelhető technológiai optimizmus, de megjelennek kockázatok is, főleg az ügyfél-szociális munkás hatalmi viszonytal kapcsolatban. A digitális eszközök új módokon ápolhatják és alakíthatják át az interperszonális kapcsolatokat. Továbbá nagy előnyük, hogy segítséget nyújthatnak a nehezen elérhető csoportokkal való kapcsolódáshoz is.

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

A szekció második felében egy volt ügyfél, Anne és szociális munkásának, Iweinnek a beszélgetését volt lehetőségünk meghallgatni arról, hogy milyen tapasztalatuk volt a különböző kommunikációs csatornákkal kapcsolatban. Iwen egy ifjúsági centerben dolgozott, mikor közös munkájuk megkezdődött, mára pedig már Anne is segítőként dolgozik. Anne saját történetén keresztül szemléltette a digitalizáció előnyeit, megosztotta velünk, hogy az egyetem alatt rossz mentális állapotban volt, ezért felkereste az ottani pszichológust, azonban a vele való munkát nem érezte hatékonynak. Ezután kereste fel az ifjúsági center honlapját. Beküldött egy kitöltött kérdőívet és ezután kapcsolatba is léptek vele. Ez sokkal komfortosabb volt számára, mint személyesen elmenni. Amikor Iweinnek a segítő kapcsolat során nem tudtak találkozni, akkor volt lehetősége emailben tartaniuk a kapcsolatot. Anne számára sokat jelentett, hogy ha emailt írt, tudta, hogy Iwein, - amint lehetősége lesz - elolvassa, majd amikor tud, válaszolni is fog. Ezt előre egyeztetették. Segítő kapcsolatuk jól példázta a digitalizáció előnyeit, főleg a fiatalabb korosztály elérése kapcsán, kiemelve, hogy milyen fontos a határmeghúzás ezzel kapcsolatban is.

A következő szekció, amin részt vettem, a kapcsolódás kereséséről szólt a digitális világban. A szociális munkások és az ügyfelek esetében a kapcsolódást a digitalizáció mind elősegítheti mind kihívások elé állíthatja. A szekcióban három beszámolót hallgathattam meg ezzel kapcsolatban. Elsőként Lotte Vermeire számolt be kutatásról, mely a fiatalokkal való közös munkában a digitális eszközök használatáról szólt. A digitális szociális munka a fiatalokkal három módon folyhat, szinkron online módon, aszinkron módon és kevert formában. Arra az eredményre jutott, hogy a fő kihívásokat a média használata és megértése (kiemelve, hogy hiba azt gondolni, hogy minden fiatal értő felhasználója a technikának), a hozzáférhetőség, az irányelvek szükségessége, a jelzés alapú megközelítés és az érdekelt felek bevonása jelenti. Előnyei ezzel szemben az alacsony küszöbű elérhetőség, az igények és trendek jó megértése, a kommunikáció megkönnyítése és a formális oktatás hiányosságainak pótlása jelenti.

A következő beszámoló a DiverzCity és a Voem együttműködését mutatta be. Arról szólt, hogy hogyan lehet egy Discord platformot online térként használni a szociális munkában. A kialakított térben a dolgozók avatárokon keresztül tarthatnak megbeszéléseket, találkozhatnak az online térben ügyfelekkel és folytathatnak workshopokat. A kezdeményezés a pandémia idején kezdődött, azonban jelenleg is hatékonyan működik, kissé életszerűbbé téve az otthoni munkavégést.

A szekció harmadik előadója a dublini hajléktalan ellátásából érkeztek, a Dublin Region Homeless Executive szervezettől. Bemutatták számunkra a Dublin Rough Sleeper applikációt, mely révén könnyebben lehet jelzést tenni az utcán alvó emberekről, segítve ezáltal őket a szállón történő elhelyezésben. Az applikáció ingyenesen letölthető. Ha valaki jelzi, hogy az utcán alvó személyt lát, értesíti a szervezetet. Az applikáció kapcsán azon előnyökről számoltak be, hogy segítségével gyorsabban elér hozzájuk az információ, pontos meghatározást kapnak a z ügyfél tartózkodási helyéről, egy kérdőív kitöltésével információt is kérhetnek az adott személyről, ezáltal jóval hatékonyabb lett a szervezet időfelhasználása. Segítségével átlátják a térképen,

hogy mely területek a forró-pontok, hova érdemes gyakran kilátogatni a segítőknek. Jelenleg havonta kb. 2-300 riasztást kapnak. Emellett a honlapjukon keresztül továbbra is lehet leadni riasztást, ha valaki nem rendelkezne okostelefonnal. Applikációjuk jó példája volt annak, hogy a technológiai fejlődés hogyan teheti hatékonyabbá a munkájukat, figyelve az inklúzió teljesülésére.

A második nap első szekciója a demokrácia újragondolásáról szólt. Nathalie Van Raemdonc előadását hallgathattunk meg, amely az online térben keringő, hamis információk megértéséről szólt. Választ kaptunk arra, hogy mitől más a közösségi média az információáramlás szempontjából, mint más média források. Először is ezek a platformok az információ gyors terjedését célozzák meg és nem az igaz, tudományosan megalapozott információkét. Továbbá megfigyelhető, hogy azok az információk terjednek gyorsabban, amik érzelmi választ váltanak ki. Nagyon fontos szempont, hogy úgy tűnik, 90 százaléka a posztolt információknak a felhasználók 1 százalékától érkezik, ezt mindenkinek fontos lehet észben tartani.

Na de mitől is jelentenek a hamis információk veszélyt a demokráciára? A kutatás alapján úgy tűnik, hogy bizalomvesztést okoznak az ökoszisztémában, valamint az intézményekben. Veszélyeztetik a nyílt viták lefolyását, a választásokat, de az is veszélyforrást rejt magában, hogy hogyan válaszolunk a hamis információkra. Fenyegetik továbbá a polgári diskurzust, és megbontják a közös valóságérzetet, tovább ártva a demokráciának. A szociális munka szempontjából fontos látnunk, hogy ügyfeleink még kiszolgáltatottabbak lehetnek a hamis híreknek, azonban mi magunk sem vagyunk védettek tőlük.

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

16

Végezetül az utolsó szekcióban a digitalizáció mentális egészségre gyakorolt veszélyeivel és lehetőségeivel kapcsolatban hallgathattunk meg előadókat. Először Inge Wissink számolt be a fiatalok deviáns online viselkedésével kapcsolatos kutatásáról. Az figyelhető meg, hogy nagyrészt hasonló faktorok játszanak szerepet az online és a való világban való viselkedés kapcsán. A szülői neveléssel kapcsolatos eredményei azt mutatták, hogy kevesebb szabály az online időre, több szabály az online tartalomra, és a jó minőségű szülő-serdülő kommunikáció az online viselkedéssel kapcsolatban mind-mind segíthetnek, hogy kevesebb problémát okozzon az internethasználat. Így szociális munkásként ebben kell erősíteni a szülőket.

A következő előadás a pszichoszociális tanácsadásról szólt, a németországi Máltai Szeretetszolgálat és az Ipsyo (vagyis az Internacionális Pszichoszociális Egyesület) együttműködésébe nyerhettünk betekintést a menekült személyek segítése kapcsán. A 2015/16 óta tartó közös munka lényege, hogy a menekült személyek alacsony-küszöbű online tanácsadást kapnak, mindezt pedig egy saját kultúrájukból érkező tanácsadótól, ezzel áthidalva a nyelvi és kulturális akadályokat. Az Ipsyo-nál 20 különböző anyanyelvű szakképzett tanácsadó segíti az ügyfeleket. Ehhez természetesen az kellett, hogy ki legyen alakítva számukra egy külön szoba a táborokban, laptoppal és internethozzáféréssel, így lehetőséget adva a privát beszélgetésre. A tanácsadás lényege, hogy az ügyfelek önhatékonytágra helyreállítsa és a szükségleteikre összpontosítsa. A szervezetek évek óta azt tapasztalják, hogy az online módszer hatékonyan működik, újabb példaként a digitalizáció előnyeire.

Összességében a digitalizációval kapcsolatos szekciókkal kapcsolatban úgy látom, hogy a Nyugat-Európai országokban már széleskörűen elterjedt a technológiai eszközök használata a szociális munkában, így nem feltétlenül azonos problémákkal találkozunk, mint mondjuk saját magam munkám során. Azonban nagyon fontos szempontok és gondolatok fogalmazódnak meg a témával kapcsolatban, amit saját munkámba is tudok interpretálni.

BMSZKI

Budapesti Módszertani
Szociális Központ és Intézményei

Pályázati azonosító: 2023-1-HU01-KA121-ADU-000139244

Web: www.bmszki.hu/projektoldal

Facebook: www.facebook.com/bmszki

Mindháromunk szerint jó érzés volt részt venni egy olyan konferencián, amely befogadó és nyitott szellemű légkörben került megrendezésre. Minden vélemény számított, a résztvevők kíváncsiak voltak egymás munkájára, meglátásaira, tapasztalataira. Lehetőségünk nyílt politikusokkal és más szervezetek képviselőivel találkozni és eszmét cserélni. Az itt megszerzett tapasztalatok és élmények inspirálóak voltak, sok ötletet és tudást gyűjtöttünk, amiket a mindennapi munkánkba is be tudunk építeni.

17

A beszámolót írták: Balassa Bernadett, Gularasz Niké és Szalma Balázs.

A konferencián való részvétel az Európai Bizottság támogatásával, a BMSZKI 2023. évi Erasmus+ programjának keretében valósulhatott meg.

